

Posmatranje šarenog kulika (*Charadrius morinellus*) u jesen 2015. godine

ILHAN DERVOVIĆ¹ & MIRKO ŠARAC¹

Dervović, I., Šarac, M., 2014/2016: Sighting of Eurasian Dotterel (*Charadrius morinellus*) in autumn 2015

Eurasian Dotterel (*Charadrius morinellus*) was registered in Bosnia and Herzegovina during the autumn migration, from 9.9. to 25.10.2015., in Buško lake and in Vlašić and Cincar mountains.

Key words: Eurasian Dotterel, Cincar, Vlašić, Buško lake

UVOD

Šareni kulik (*Charadrius morinellus*) je migratorna vrsta koja gnijezdi u području arktičkih tundri sjeverne Evroazije i na planinskim zaravnima Alpa i škotskih visoravni. U proljeće migrira ka sjeveru, a u jesen prema jugu. U migraciji se uglavnom kreće u manjim grupama do pet jedinki, ali može biti i u jatima do 80 jedinki (del Hoyo et al., 1996).

Vrlo malo je zabilježenih podataka o posmatranjima šarenog kulika u Bosni i Hercegovini. Prvi podaci su iz perioda od 1888. do 1910. godine, a odnose se na 14 posmatranja tokom kojih je zabilježeno ukupno 50 ptica. Pri tome, u proljeće je zabilježeno 26, a u jesenskoj seobi 24 ptice (Reiser, 1939).

Sve do 2008. godine nije bilo podataka o ovoj rijetkoj selici, a onda je 25. i 26. septembra zabilježeno sedam jedinki u Livanjskom polju ispod sela Vržerale na obali Buškog jezera (Kotrošan et al., 2008/2009).

METODE RADA

Posmatranja šarenog kulika su urađena u sklopu redovnih istraživanja koja su vršena u periodu od 9.9. do 25.10.2015 na Buškom jezeru i planinama Vlašić i Cincar.

Slika 1. Geografski položaj istraživanih područja
Figure 1. Geographic location of surveyed areas

¹ Ornitološko društvo "Naše ptice", Semira Frašte 6, 71000 Sarajevo, naseptice@hotmail.com

Ptice su determinirane na osnovu neposrednog posmatranja uz korištenje dvogleda marke Minox uvećanja 8x50. Prilikom posmatranja urađena je fotodokumentacija i videozapis o posmatranim pticama. Ptice su fotografisane fotoaparatom marke Canon 70 DW objektiv Sigma 150-600. Također, urađen je i video zapis kamerom marke Canon XL H1s. Zapis je arhiviran u Produkciji Visoki.

REZULTATI I DISKUSIJA

Tokom jeseni 2015. godine šareni kulik je zabilježen na više lokacija u Bosni i Hercegovini.

U septembru 2015. godine na Vlašiću je u nekoliko navrata zabilježeno prisustvo šarenog kulika. Na lokalitetu Lukova ravan (44° 16' 19.65" N, 17° 38' 45.64" E, n.v. 1745 m). Prvi put su opažene dvije ptice 9.9.2015. Uočeno je da se ptice ne plaše prisustva čovjeka, pa su posmatrane sa udaljenosti od dva do tri metra. Ovom prilikom urađen je dokazni videomaterijal. Isti dan šarene kulike su osmatrali ornitolozi iz Poljske, Krzysztof Gajko, Marek Ksepko, Tomasz Prasnowski, Rafał Siuchno i Jacek Ksepko, koji su u to vrijeme bili angažovani na radarskom snimanju seobe ptice za potrebu izrade studije o uticaju vjetroelektrana na ptice. Oni su zabilježili tri ptice u neposrednoj blizini lokaliteta gdje je bio smješten radarski sistem. Sutradan, 10.09.2015., na lokalitetu Buhačica (44° 16' 41.94" N, 17° 38' 12.56" E, n.v. 1789 m) je posmatrano pet ptica. Ptice su se podigle ispred ovaca, nisko letjele i nakon 80 metara spustile se u nisku travu. Na lokalitetu Lukova ravan šareni kulici su opet posmatrani 12.09.2015. kada je zabilježeno jato od 26 ptica. Ptice su kratko poletjele i odmah se spustile u gustu travu. Tada je primijećen i kobac (*Accipiter nisus*) koji ih je lovio.

Slike 2-3. Šareni kulik na Buškom jezeru (Foto: Mirko Šarac)
Figure 2-3. Eurasian Dotterel at Buško lake (Photo: Mirko Šarac)

Na Buškom jezeru ispod sela Donje Golinjevo šareni kulici su viđeni 18.9.2015. Tom prilikom su posmatrane dvije ptice, a dokazno su urađene fotografije i videomaterijal.

Osim navedenih posmatranja, o prisustvu šarenog kulika u Bosni i Hercegovini u jesen 2015., svjedoči i fotografija dobijena od Tome Mihaljevića koji je spomenutu vrstu 25.10.2015. posmatrao na planini Cincar.

Novoprikupljeni podaci ukazuju o znatno češćoj prisutnosti spomenute vrste u Bosni i Hercegovini tokom migracija. S druge strane, spomenuti lokaliteti su novi za ovu vrstu u Bosni i Hercegovini, što upućuje da je potrebno proširiti istraživanja kako bi se utvrdilo njeno kretanje tokom seobe na ovom području.

LITERATURA

del Hoyo, J., Elliott, A. & Sargatal, J., 1996: *Handbook of the Birds of the World, vol. 3: Hoatzin to Auks*. Lynx Edicions, Barcelona, Spain.

Kotrošan, D., Štumberger, B. & Sackl, P., 2008/2009: Prva registracija šarenog kulika (*Charadrius morinellus*) na Livanjskom polju. Bilten Mreže posmatrača ptica u Bosni i Hercegovini, 4-5(4-5): 117-118..

Reiser O., 1939: *Materielien zur einer Ornithologie der Balkanhalbinsel*. Band I, Bosnien und Herzegowina nebst Teilen von Serbien und Dalmatien. Annalen des Naturhistorischen Museums, Wien.

SUMMARY

Eurasian Dotterel (*Charadrius morinellus*) was registered in Bosnia and Herzegovina in 2015 during the autumn migration, in the area of Vlašić and Cincar mountains and in Buško lake. In Vlašić, this species was observed from 9. to 12. September, and the flock of 26 individuals seen on 12.9.2015 was especially interesting. In Cincar (on 25.10.2015.) and in Buško lake (on 18.09.2015.) only individual birds were registered.